

## امام علي عليه السلام تجسم عدالت

خورشید فروزان حیات امام علي عليه السلام، در افق روز نوزدهم رمضان سال چهل هجری در آسمان شهر کوفه به خون نشست و شمشیر مسموم نفاق و کین...



خورشید فروزان حیات امام علي عليه السلام، در افق روز نوزدهم رمضان سال چهل هجری در آسمان شهر کوفه به خون نشست و شمشیر مسموم نفاق و کین، فرق انسان عدالت گستری را شکافت که برترین خلق پس از رسول خدا صلی الله علیه و آله بود. آنان که می خواستند نور خدا را خاموش کنند، نمی دانستند که اراده الهی، بر مانایی علي عليه السلام استوار است و می بینیم که همچنان، کردار و گفتار امام مومنان، چراغ راه مردان خدا و حق جویان و یکتاپرستان جهان است.

حادثه ای که به شهادت امام علي عليه السلام انجامید، یکی از بزرگ ترین جنایت های بشری است؛ زیرا ابن ملجم مرادی، هیچ آزاری از امام ندیده بود. امیرمومنان علي عليه السلام برای او سرا پا مهر و محبت و خیر و برکت بود، چنان که برای دیگران. علي عليه السلام رو بسوی مسجد نهاد و به پشت بام رفت و اذان صبح را اعلام فرمود و بعد داخل مسجد شد و خفتگان را بیدار نمود و سپس به محراب رفت و بنماز صبح ایستاد و چون بسجده رفت عبد الرحمن بن ملجم با شمشیر زهر آلود در حالی که فریاد میزد لله الحکم لا لک یا علي ضربتی بسر مبارک آنحضرت فرود آورد و شمشیر او فرق مبارک علي(ع) را تا پیشانی شکافت. خون از سر مبارک علي عليه السلام جاری شد و محاسن شریفش را رنگین نمود و در آنحال فرمود: بسم الله و بالله و علي مله رسول الله فزت و رب الکعبه. (سوگند بپروردگار کعبه که رستگار شدم) و سپس این آیه شریفه را تلاوت نمود: منها خلقناکم و فیها نعیدکم و منها نخرجکم تاره اخري (شما را از خاک آفریدیم و به خاک بر می گردانیم و بار دیگر از خاک مبعوث تان می کنیم) و شنیده شد که در آنوقت جبرئیل میان زمین و آسمان ندا داد و گفت:

تهدمت والله ارکان الهدی و انطمست اعلام التقی و انفصمت العروه الوثقی قتل ابن عم المصطفی قتل علي المرتضی قتل اشقی الاشقیاء». (بخدا سوگند ستونهای هدایت در هم شکست و نشانه های تقوی محو شد و دستاویز محکمی که میان خالق و مخلوق بود گسیخته گردید پسر عم مصطفی صلی الله علیه و آله کشته شد، علي مرتضی به شهادت رسید و بدبخت ترین اشقیاء او را شهید نمود.)

این فاجعه، به بدنامی برنامه ریزان و عامل آن انجامید اما برای امام علي عليه السلام، حیاتی بود بالاتر از حیات دنیوی. حادثه مسجد کوفه و واکنش امام، نمایشگر اوج انسانیت و جلوه ای از نمایش عدل علوی در تاریخ بشری است. نوزدهم رمضان سال چهل هجری، شاهد مظلومیت علي عليه السلام و اوج بندگی برترین انسان عصر پس از پیامبر بود. انسان ها از مرگ گریزانند و از گرفتاری در چنگال آن هراسی همیشگی دارند. اسلام، بزرگانی را به جوامع بشری معرفی کرد که نه تنها از مرگ نمی ترسیدند، بلکه آن را به بازی می گرفتند. برجسته ترین شخص در سبکباری و در عین حال بی قراری درباره مرگ در راه خدا، امیرمومنان علي عليه السلام بود. صحنه های فراوانی در زندگی امام علي عليه السلام پدید آمد که شاهدهی بر این معناست. برای نمونه، در جریان هجرت پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله، در بستر ایشان خوابید و در واقع، در آغوش خطر آرمید. در جنگ بدر، نه تنها دلاوران قریش را به خاک انداخت، بلکه پشت ترس را نیز به خاک کشاند. در جنگ احد، بیش از هفتاد زخم برداشت، ولی پایداری اش، به اسلام و مسلمانان قوت بخشید. از همه پرمعنا تر اینکه، برای تامین هزینه ازدواجش، زره خود را فروخت؛ زیرا به تعبیر پیامبر اسلام، به آن نیاز نداشت. آن انتظار و این بی قراری، درسرگاه نوزدهم رمضان به وصال انجامید.

در فرهنگ اسلامی، شهادت، هدف نیست، بلکه ابزار ایستادگی و پایداری در برابر تهاجم دشمنان دین است. هرگاه بستر ایثار و از خودگذشتگی فراهم شد، شهادت نیز پدیدار می شود. شهادت، وسیله ای است که در پیشگاه حضرت دوست، مقام و منزلت ویژه ای دارد و جایگاهی است برای ابراز تعبد و اخلاص در بندگی، و برای شهید شدن، چه کسی والاتر از امام موحدان، حضرت علي عليه السلام. انسان کاملی که به شهادت عشق می ورزید و واژه شهادت برایش نشاط آفرین بود. در نامه 62 نهج البلاغه از زبان امام علي عليه السلام آمده است که من مشتاق ملاقات پروردگارم. آن حضرت، بهترین مرگ ها را کشته شدن در راه خدا می دانست و سوگند یاد کرده بود که هزار ضربه شمشیر بر من، آسان تر از مرگ در بستر در غیر بندگی خداست. نوزده رمضان، سکوی پرواز ظاهری امام علي عليه السلام تا بی کران ها، زمان جدایی از خلق و رسیدن به محبوب واقعی بود. حضرت علي عليه السلام بر آن بود تا آنجا که می

شود، در پاسداری از اسلام و ارزش های آن تلاش کند و در این راه، افزون بر آیات قرآن، سیره پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله نیز به عنوان الگوی عملی مورد توجه آن حضرت قرار داشت. بنابراین، در مسئله خلافت نیز همین معنا مورد توجه قرار گرفت و دوران کوتاه رهبری سیاسی جامعه اسلامی، نماد برجسته ای شد از شیوه حکومت علوی. مدت این خلافت و پایان آن را خوارزمی، از نویسندگان اهل سنت، در کتاب مناقب خود چنین آورده است: "مدت خلافت علی علیه السلام چهار سال و ده ماه بود که به دست ابن ملجم مرادی به شمشیر مضروب شد و این حادثه شوم، قبل از ورود به دهه سوم ماه رمضان روی داد". بی تردید، فتوت و مردانگی، از ویژگی های اخلاقی است که بسیار مورد توجه و تاکید قرآن و آموزه های تربیتی پیشوایان معصوم علیهم السلام قرار گرفته است. دامنه این مردانگی در مورد آن بزرگواران چنان گسترده است که حتی گاه بر سر دشمنان دین نیز سایه افکنده است. یکی از جلوه های تاریخی و ماندگار اخلاق اسلامی، مساله برخورد امیرمومنان علی علیه السلام با ابن ملجم مرادی است. در تاریخ آمده است که امام علی علیه السلام فرمود: "او اسیر شماست، به او نیکی کنید. محلی را که در آن زندانی است، وسیع قرار دهید. اگر من زنده ماندم، او را خواهم کشت یا اگر مایل بودم، خواهمش بخشید. اگر مردم، او را یک ضربت بزنید، همان گونه که بر من ضربت زده است.

نویسنده: وحید - حقی